

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Ing. Mgr. Martinem Jakubem Brusem ve věci

žalobce: **L. L.**, narozen X,
bytem X,
zastoupen JUDr. Zuzanou Kudrnovou, LL.M., advokátkou,
sídlem Litoměřická 24, 411 41 Žitenice,

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**,
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 4. 2022, č. j. MPSV-2022/60743-916,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 4. 2022, č. j. MPSV-2022/60743-916, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ústí nad Labem (dále jen „úřad práce“) ze dne 8. 12. 2021, č. j. 35525/2021/LIT. Tímto rozhodnutím úřad práce od ledna 2022 snížil žalobci příspěvek na péči z částky 4 400 Kč měsíčně na částku 880 Kč měsíčně, neboť se žalobce považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

stupni I (lehká závislost) ve smyslu § 8 odst. 2 písm. a) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“).

Žaloba

2. V žalobě žalobce nejprve shrnul průběh správního řízení a popřel tvrzení Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ústí nad Labem (dále jen „posudková komise v Ústí nad Labem“ nebo „posudková komise“), že požíval návykové látky a nedokončil odvykací protialkoholní léčbu. Toto konstatování podle názoru žalobce nebylo opřeno o žádné objektivní zjištění. Žalobce uvedl, že by mohlo jít o diskriminaci z důvodu jeho národnosti. Zdůraznil, že s konzumací drog ani s nadměrnou konzumací alkoholu nemá žádné zkušenosti a žádná protialkoholní léčba mu nikdy nebyla nařízena, ostatně k tomu nebyl žádný důvod.
3. K základní životní potřebě oblékání a obouvání žalobce uvedl, že již v roce 2018 posudková komise konstatovala, že žalobce oblékání a obouvání nezvládá bez pomoci manželky. Od té doby se jeho zdravotní stav výrazně nezlepšil, spíše zhoršil. Žalobce rovněž uvedl, že se nezvládá plně postarat o svou tělesnou hygienu. Tato skutečnost byla rovněž zjištěna v roce 2018 a poté se zdravotní stav žalobce spíše zhoršil. Podle názoru žalobce není zřejmé, na základě jakých skutečností dospěla posudková komise k uvedeným závěrům. Žalobce zdůraznil, že mu výše uvedené základní životní potřeby musí zajišťovat manželka, která mu připravuje prádlo, obléká mu horní a dolní oblečení a obouvá mu plnou obuv. Dále manželka žalobci pomáhá vstoupit do vany a vystoupit z ní. Schody žalobce překonává jen s pomocí jiné osoby. Žalobce shrnul, že bez pomoci jiné osoby nezvládá celkem čtyři až pět základních životních potřeb. Uzavřel, že skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, byl v rozporu s faktickými zjištěními a s objektivní skutečností.

Vyjádření žalovaného k žalobě

4. Žalovaný ve svém vyjádření popsal průběh správního řízení a uvedl, že postupoval v souladu s platnými právními předpisy. Posudková komise podle žalovaného zasedala v odborném složení, při posuzování byl přítomen posudkový lékař i odborník z oboru interního lékařství. Vypracovaný posudek proto žalovaný označil za odborný, stěžejní a úplný důkazní prostředek, na jehož základě bylo možno rozhodnout. Nepřítomnost žalobce při jednání posudkové komise nebyla podle žalovaného v rozporu s platnými právními předpisy, neboť doložená podkladová dokumentace byla dostatečná a objektivní k posouzení zdravotního stavu žalobce. Žalovaný konstatoval, že posudková komise měla k dispozici zdravotní dokumentaci praktické lékařky MUDr. E. Š., odborné lékařské zprávy a výsledek sociálního šetření a vypořádala se se všemi posuzovanými základními životními potřebami. V odvolání namítané snížení pracovní schopnosti žalobce o 75 % nemělo podle žalovaného na posuzování stupně závislosti vliv, neboť pro každou věc existují vlastní posudková kritéria.
5. Záznam o abusu psychoaktivních látek a nedokončení protialkoholní léčby se podle žalovaného objevil v anamnéze žalobce již v roce 2019, jak vyplývá z posudků Okresní správy sociálního zabezpečení Litoměřice (dále jen „OSSZ Litoměřice“) z jiných předchozích řízení a ze zdravotní dokumentace praktické lékařky. Žalovaný odmítl obavu žalobce, že byl diskriminován z důvodu národnosti. Národnost osoby nehraje v řízení o příspěvku na péči žádnou roli a nelze přistoupit na domněnky, že pokud není osobě v rámci správního řízení ve věci příspěvku na péči vyhověno, jedná se o diskriminaci.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

6. K žalobcovu zvládání základních životních potřeb oblékání a obouvání a tělesné hygieny se podle žalovaného v posudkovém zhodnocení vyjádřila posudková komise, a to i s ohledem na sociální šetření a objektivní zdravotní dokumentaci. Žalovaný připomněl, že posudková komise nerozporovala, že se u žalobce vlivem kardiálního onemocnění jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav; upozornila však na to, že žalobce nemá jinak dokladované funkční končetinové deficity, anatomické ztráty končetin, těžké duševní poruchy či ztrátu zraku, pro které by nezvládal tyto základní životní potřeby s využitím případných facilitátorů či neměl potenciál je samostatně zvládat. Přiznání vyššího stupně příspěvku na péči by proto bylo posudkově nadhodnocené. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby pro nedůvodnost.

Další podání žalobce

7. V podání ze dne 13. 6. 2022 žalobce zdůraznil, že pokud jde o alkohol, byl a je téměř úplným abstinentem a s návykovými látkami nikdy nepřišel do styku. Konstatoval, že jeho zdravotní stav se neustále zhoršuje a v současné době téměř ztrácí zrak.

Ústní jednání soudu

8. Při jednání soudu konaném dne 2. 5. 2023 právní zástupkyně žalobce odkázala na obsah podané žaloby. Uvedla, že žalobci byl přiznán od listopadu 2022 příspěvek na péči ve výši 12 800 Kč měsíčně. Podotkla, že žalobce nelibě nesl skutečnost, že mu byl snížen příspěvek na péči z důvodu požívání návykových látek, které nikdy neužíval. Právní zástupkyně žalobce po provedeném dokazování uvedla, že z lékařských zpráv nevyplývá, že žalobce užíval pervitin. Trvala na tom, že žalobci nikdy rovněž nebyla doporučena ani nařízena žádná odvykací léčba, toluen rovněž neužívá, stejně jako nikdy neužíval tvrdé drogy.
9. Pověřená pracovnice žalovaného při tomtéž jednání odkázala na písemné vyjádření k žalobě.
10. Soud při tomto jednání v souladu s § 52 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) provedl z vlastní iniciativy dokazování lékařskou zprávou ze dne 7. 6. 2022 od MUDr. E. Š., lékařskou zprávou ze dne 23. 5. 2022 od MUDr. A. B. z ordinace MUDr. I. K. a dále posudkovým spisem žalobce vedeným OSSZ Litoměřice – jmenovitě lékařskou zprávou ze dne 10. 11. 2020 od MUDr. J. H., lékařskou zprávou z ledna 2021 z Nemocnice Litoměřice, propouštěcí zprávou z Nemocnice Na Bulovce (hospitalizace od 2. do 4. 3. 2020), lékařskou zprávou ze dne 13. 1. 2020 od MUDr. A. B. z ordinace MUDr. I. K., propouštěcí zprávou z Nemocnice Na Bulovce (hospitalizace od 28. do 29. 1. 2020), lékařskou zprávou ze dne 21. 10. 2019 z Podřipské nemocnice s poliklinikou Roudnice nad Labem, lékařskou zprávou ze dne 27. 3. 2019 od MUDr. I. H. a propouštěcí zprávou z Nemocnice Na Bulovce (hospitalizace od 25. do 26. 8. 2014). Soud dále provedl dokazování výsledkem svědkyně Z. L. a čtením rozhodnutí úřadu práce ze dne 10. 3. 2023, č. j. 9173/2023/LIT, kterým byl žalobci přiznán příspěvek na péči ve výši 12 800 Kč měsíčně od listopadu 2022.
11. Svědkyně Z. L., manželka žalobce, při ústním jednání vypověděla, že její manžel nikdy neužíval pervitin ani jiné drogy, nebyl alkoholik. V psychiatrické léčbě byl v mládí (v roce 1989), když utekl z vojny, protože mu umíral otec, a podřezal si žíly. Nyní byl v psychiatrické léčbě poté, co byl nařknut z užívání pervitinu. Žalobce dříve nevěděl, co je to pervitin, a po nařčení z jeho užívání se zhroutil. Pervitin podle svědkyně užíval její syn. V protialkoholní léčbě žalobce nikdy nebyl. Svědkyně zdůraznila, že žalobci byl snížen

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

příspěvek na péči, aniž by se zlepšil jeho zdravotní stav. Městský úřad Štětí podle svědkyně nemohl uvěřit tvrzení, že žalobce užíval pervitin, a doporučil, aby věc dala k soudu. Toluen čichal žalobce asi tři dny před cca 28 lety a alkohol nepije, pouze dříve pil pivo (když se šli pobavit, dal si třeba tři nebo čtyři piva). Žalobcův zdravotní stav se v posledních třech letech nezměnil, je nechodící, ven chodí jen v doprovodu a s chodítkem, poslední čtyři roky má nádor v hlavě, který je neoperabilní. Manželka musí žalobce omývat, podávat mu léky, obouvat ho, obléká se jen zčásti, na noc mu dává pleny. Nemůže si nakrátet stravu, nají se vidličkou sám. Léky musí podávat žalobci manželka, nechodí na úřady, nezvládne si asi osm let nic zařídit. V noci má žalobce noční můry.

12. Při ústním jednání konaném dne 12. 6. 2023 soud v souladu s § 52 odst. 1 s. ř. s. provedl dokazování čtením potvrzení MUDr. E. Š. ze dne 9. 5. 2023, sdělení MUDr. E. Š. ze dne 9. 5. 2023, vyjádření MUDr. E. Š. ze dne 17. 5. 2023 a dále spisem úřadu práce sp. zn. ÚP/10301/2018/SS – zejména návrhem na změnu výše přiznaného příspěvku na péči ze dne 21. 11. 2022, dokumentem nazvaným Oznámení o zahájení/ukončení hospitalizace, pobytu ze dne 30. 11. 2022, záznamem ze sociálního šetření ze dne 1. 12. 2022 a posudkem o zdravotním stavu ze dne 22. 2. 2023.
13. Právní zástupkyně žalobce při tomto jednání uvedla, že bylo provedeno dokazování v rozsahu, který umožňuje ve věci rozhodnout. Za neobjektivnější informace o žalobcově zdravotním stavu označila svědeckou výpověď jeho manželky, která popsala, v jaké době měl jaké potřeby a jak bylo potřeba mu v sebeobsluze pomáhat. Zdůraznila, že v žádném z provedených důkazů nezaznělo, že by existovalo nějaké období, ve kterém by se žalobcův zdravotní stav markantně zlepšil. Podle právní zástupkyně žalobce tak nebyl žádný objektivní důvod ke snížení příspěvku na péči. Dodala, že nepříznivost žalobcova zdravotního stavu potvrzuje i aktuální rozhodnutí, jímž mu byl přiznán příspěvek na péči ve třetím stupni závislosti. Připomněla, že z vyjádření žalobcovy lékařky vyplynulo, že jej má v péči několik let a že se jeho zdravotní stav postupně zhoršuje.
14. Pověřená pracovnice žalovaného při tomtéž jednání konstatovala, že nezpochybnuje zhoršení žalobcova zdravotního stavu, které vychází z aktuálního lékařského posudku. Zdůraznila, že je třeba vycházet ze zdravotního stavu, který existoval v době vydání napadeného rozhodnutí. Upozornila na sdělení svědkyně, že podle lékařů může dojít k rychlému posunu žalobcova zdravotního stavu k horšímu.

Posouzení věci soudem

15. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věť druhé a třetí a v § 75 odst. 2 věť první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
16. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu, po prostudování obsahu předloženého správního spisu a po uskutečněním ústním jednání spojeném s dokazováním dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

17. Soud předesílá, že smyslem zákona o sociálních službách je úprava podmínek poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Příspěvek na péči, který je předmětem řízení v dané věci, se podle § 7 téhož zákona poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob. Náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu. Nárok na něj má osoba, která splňuje předpoklady uvedené v § 4 odst. 1 téhož zákona (mezi účastníky řízení není sporu o tom, že podmínky zde uvedené žalobkyně splňuje), která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8 uvedeného zákona, pokud jí tuto pomoc poskytuje osoba blízká, asistent sociální péče nebo poskytovatel sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb nebo dětský domov, anebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu; nárok na příspěvek má tato osoba i po dobu, po kterou je jí podle zvláštního právního předpisu poskytována zdravotní péče v průběhu hospitalizace. O příspěvku rozhoduje krajská pobočka Úřadu práce.
18. Podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách platí, že *„[o]soba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve*
a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby,
b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb,
c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb,
d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb,
a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.“
19. Z § 9 téhož zákona vyplývá, že při posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat základní životní potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví (ve vztahu ke konkrétnímu zdravotnímu postižení a režimu stanovenému ošetřujícím lékařem), osobní aktivity a péče o domácnost. Při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku.
20. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis (srov. § 9 odst. 6 zákona o sociálních službách). Tímto předpisem je vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 505/2006 Sb.“). Podle § 2 odst. 1 uvedené vyhlášky platí, že *„[p]ři hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní*

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

potřeby se posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládnutí základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení.“ Z § 2a této vyhlášky plyne, že „[p]okud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.“ Podle § 1 odst. 4 dané vyhlášky platí, že „[z]a neschopnost zvládnutí základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládnutí základní životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládnutí základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.“

21. V příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. jsou vymezeny schopnosti zvládat základní životní potřeby:
 - a) Mobilita – Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat: 1. vstávání a usedání, 2. stoj, 3. zaujímat a měnit polohy, 4. pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, 5. otevírat a zavírat dveře, 6. chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, 7. nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.
 - b) Orientace – Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna: 1. poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, 2. mít přiměřené duševní kompetence, 3. orientovat se osobou, časem a místem, 4. orientovat se v přirozeném sociálním prostředí, 5. orientovat se v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.
 - c) Komunikace – Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna: 1. vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, 2. chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, 3. vytvářet rukou psanou krátkou zprávu, 4. porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům, 5. používat běžné komunikační prostředky.
 - d) Stravování – Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna: 1. vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, 2. nalít nápoj, 3. rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, 4. najíst se a napít, 5. dodržovat stanovený dietní režim, 6. konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, 7. přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.
 - e) Oblékání a obouvání – Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna: 1. vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, 2. rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, 3. oblékat se a obouvat se, 4. svlékat se a zouvat se, 5. manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

- f) Tělesná hygiena – *Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna: 1. použít hygienické zařízení, 2. dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, 3. provádět celkovou hygienu, 4. česat se, provádět ústní hygienu, holit se.*
- g) Výkon fyziologické potřeby – *Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna: 1. včas používat WC, 2. zaujmout vhodnou polohu, 3. vyprázdnit se, 4. provést očistu, 5. používat hygienické pomůcky.*
- h) Péče o zdraví – *Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna: 1. dodržovat stanovený léčebný režim, 2. provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, 3. rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.*
- i) Osobní aktivity – *Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna: 1. navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami, 2. plánovat a uspořádat osobní aktivity, 3. styku se společenským prostředím, 4. stanovit si a dodržet denní program, 5. vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí, například vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.*
- j) Péče o domácnost – *Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna: 1. nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti, 2. manipulovat s předměty denní potřeby, 3. obstarat si běžný nákup, 4. ovládat běžné domácí spotřebiče, 5. uvařit si jednoduché teplé jídlo a nápoj, 6. vykonávat běžné domácí práce, nakládat s prádlem, mýt nádobí, 7. obsluhovat topení, 8. udržovat pořádek.*
22. Podle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách platí, že „[p]ři posuzování stupně závislosti osoby vychází okresní správa sociálního zabezpečení ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, popřípadě také z vyšetření dětského klinického psychologa v případě pervazivních vývojových poruch, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře.“
23. Z obsahu správního spisu soud zjistil, že dne 13. 2. 2018 podal žalobce žádost o příspěvek na péči. V posudku o zdravotním stavu žalobce ze dne 25. 4. 2018 dospěla posudková lékařka OSSZ Litoměřice MUDr. J. Č. k závěru, že žalobce nezvládá celkem čtyři základní životní potřeby, a to mobilitu, tělesnou hygienu, osobní aktivity a péči o domácnost. Na základě uvedeného posudku úřad práce rozhodnutím ze dne 23. 5. 2018, č. j. 20467/2018/LIT, přiznal žalobci příspěvek na péči ve výši 880 Kč měsíčně od února 2018 (stupeň závislosti I – lehká závislost). Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání. Posudková komise v posudku ze dne 10. 4. 2019 dospěla k závěru, že žalobce nezvládá celkem pět základních životních potřeb, a to mobilitu, oblékání a obouvání, tělesnou hygienu, osobní aktivity a péči o domácnost. Rozhodnutím ze dne 2. 5. 2019, č. j. MPSV-2019/88361-916, žalovaný změnil rozhodnutí úřadu práce ze dne 23. 5. 2018 tak, že se žalobci přiznává příspěvek na péči ve výši 4 400 Kč měsíčně od února 2018 (stupeň závislosti II – středně těžká závislost).
24. Dne 30. 8. 2019 podal žalobce žádost o změnu výše příspěvku na péči. V posudku o zdravotním stavu žalobce ze dne 5. 3. 2020 dospěla posudková lékařka OSSZ Litoměřice MUDr. S. S. k závěru, že žalobce nezvládá celkem pět základních životních potřeb, a to mobilitu, oblékání a obouvání, tělesnou hygienu, osobní aktivity a péči o domácnost. Na základě uvedeného posudku úřad práce rozhodnutím ze dne 24. 3. 2020, č. j.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

10361/2020/LIT, zamítl žádost žalobce o změnu výše příspěvku na péči od srpna 2019 a rozhodl o poskytování příspěvku na péči ve výši 4 400 Kč měsíčně.

25. Dne 7. 9. 2020 podal žalobce žádost o změnu výše příspěvku na péči. V posudku o zdravotním stavu žalobce ze dne 6. 1. 2021 dospěla posudková lékařka OSSZ Litoměřice MUDr. E. F. k závěru, že žalobce nezvládá celkem šest základních životních potřeb, a to mobilitu, stravování, oblékání a obouvání, tělesnou hygienu, osobní aktivity a péči o domácnost. Na základě uvedeného posudku úřad práce rozhodnutím ze dne 19. 2. 2021, č. j. 5864/2021/LIT, zamítl žádost žalobce o změnu výše příspěvku na péči od září 2020 a rozhodl o poskytování příspěvku na péči ve výši 4 400 Kč měsíčně. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání. Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Brně (dále jen „posudková komise v Brně“) v posudku ze dne 6. 5. 2021 dospěla k závěru, že žalobce nezvládá celkem dvě základní životní potřeby, a to osobní aktivity a péči o domácnost. Posudková komise v Brně tedy nepovažovala žalobce za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách, a proto zavázala úřad práce k tomu, aby zahájil z moci úřední řízení ve věci opětovného posouzení nároku a výše příspěvku na péči. Rozhodnutím ze dne 24. 5. 2021, č. j. MPSV-2021/91120-916, žalovaný odvolání žalobce zamítl a rozhodnutí úřadu práce ze dne 19. 2. 2021 potvrdil.
26. Na základě pokynu posudkové komise v Brně úřad práce oznámením ze dne 15. 6. 2021 zahájil z moci úřední řízení ve věci opětovného posouzení žalobcova nároku na příspěvek na péči a jeho výše. Dne 29. 6. 2021 se v místě pobytu žalobce uskutečnilo sociální šetření. Z tohoto šetření vyplynula následující zjištění: K mobilitě – žalobce se rychle unaví, má slabé srdce a zadýchává se; po bytě a venku se pohybuje s oporou chodítka, někdy mu pomáhá manželka; má špatnou stabilitu, opakovaně upadl a v průběhu chůze musí odpočívat; veřejnou dopravu není schopen využívat. K orientaci – je plně orientovaný osobou, místem a časem a má adekvátní reakce; má zhoršený zrak a sluch, musí se na něj hovořit hlasitěji a má zhoršenou paměť. Ke komunikaci – verbálně se dorozumí s obtížemi kvůli špatnému sluchu; pokud se k němu hovoří hlasitě a srozumitelně, rozumí a dokáže přiměřeně odpovědět; písmo nevyužívá, ale zvládá se podepsat. Ke stravování – žalobce si jídlo často nevybalí/neotevře, neboť nemá sílu; potraviny a nápoj mu musí připravit a podat manželka, žalobce se nají sám lžící, ale nečistě kvůli třesu ruky; nezvládá přenášení jídla a nápojů. K oblékání a obouvání – výběr oblečení a obuvi žalobce zvládá, ale sám si nepřipraví a nepodá; nezvládá se obléci a about sám, protože to neudýchá, pomáhá mu manželka; problémy má žalobce zejména se spodními díly oděvu a s obuví, při ohýbání to neudýchá; upraví se sám; zip zapne a rozezne, knoflíky nezvládá. K tělesné hygieně – žalobce zvládá základní hygienu, učeše se, s holením mu pomáhá syn; při větší hygieně potřebuje pomoc při vstupu do vany a výstupu z ní; pomoc potřebuje i při sprchování a mytí vlasů, neboť má zhoršenou stabilitu; nehty na horních i dolních končetinách mu stříhá manželka, neboť žalobce nevydrží v sehnuté pozici. K výkonu fyziologické potřeby – žalobce nosí celodenně pleny jako pojistku, na WC se během dne přemísť s oporou chodítka, očistu zvládne sám. K péči o zdraví – léky mu vyzvedává a připravuje manželka, k lékaři musí být odvezen, léky užije sám.
27. V posudku o zdravotním stavu žalobce ze dne 15. 11. 2021 dospěla posudková lékařka OSSZ Litoměřice MUDr. E. F. k závěru, že žalobce nezvládá celkem čtyři základní životní potřeby, a to mobilitu, oblékání a obouvání, osobní aktivity a péči o domácnost. Na základě uvedeného posudku úřad práce rozhodnutím ze dne 8. 12. 2021, č. j. 35525/2021/LIT, žalobci od ledna 2022 snížil příspěvek na péči z částky 4 400 Kč na 880 Kč měsíčně. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, v němž uvedl, že nesouhlasí s hodnocením svého zdravotního stavu a jeho zdravotní stav se neustále zhoršuje.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

28. Žalovaný si v souladu s § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o organizaci“) pro účely odvolacího řízení nechal vypracovat posudek posudkové komise v Ústí nad Labem. Z tohoto posudku soud zjistil, že komise jednala v řádném složení [předsedkyně MUDr. Z. J., lékař MUDr. P. P. (odbornost – interní lékařství) a tajemnice Bc. M. H.], posudek ze dne 17. 3. 2022 byl vypracován po studiu a zhodnocení zdravotního stavu žalobce na základě předložené lékařské dokumentace, a to v nepřítomnosti žalobce. Posudková komise vycházela při posudkovém zkoumání z posudkového spisu OSSZ Litoměřice, ze spisu odvolacího orgánu, ze sociálního šetření ze dne 29. 6. 2021, ze zdravotní dokumentace praktické ošetřující lékařky MUDr. E. Š. a z lékařské zprávy MUDr. I. K. ze dne 16. 6. 2021. Posudková komise konstatovala, že žalobce je osobou starší osmnácti let, která se podle § 8 odst. 2 písm. a) zákona o sociálních službách považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost), neboť nezvládá tři základní životní potřeby, a to mobilitu, osobní aktivity a péči o domácnost. Na základě tohoto posudku vydal žalovaný napadené rozhodnutí.
29. Soud se nejprve zabýval námitkou žalobce, že nezvládá bez pomoci jiné fyzické osoby celkem čtyři až pět základních životních potřeb. Žalobce namítal, že kromě uznaných základních životních potřeb nezvládá i oblékání a obouvání a tělesnou hygienu.
30. Zdejší soud připomíná, že k otázce posuzování nároků na příspěvek na péči se opakovaně vyjadřoval Nejvyšší správní soud, jenž např. v rozsudku ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53, vyslovil, že posouzení stupně závislosti osoby pro účely rozhodování o příspěvku na péči v řízení v prvním stupni i v řízení odvolacím musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách. Zdůraznil, že „[n]a výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti. Nenaplnění těchto požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.“ Na tento rozsudek navázal Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25, kde zdůraznil, že „[v] řízení o nároku na příspěvek na péči podle zákona ... o sociálních službách je povinností odvolacího správního orgánu žádat po posudkové komisi doplnění posudku, pokud posudková komise postavila své hodnocení na rozporných podkladech, aniž by rozpory sama odstranila nebo vysvětlila. Tak tomu může být v případě, že se objeví rozpor mezi výsledkem šetření sociálního pracovníka a názorem posudkové komise, aniž by posudková komise sama provedla vlastní přeshetření zdravotního stavu žadatele o příspěvek na péči.“
31. V rozsudku ze dne 24. 3. 2021, č. j. 4 Ads 495/2019-71, Nejvyšší správní soud shrnul, že „... pokud z podkladů lékařského posudku vyplývá, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité životní potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby přesto takovou základní životní potřebu považují za zvládanou, je jejich povinností tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit. Posudek posudkové komise je zpravidla rozhodujícím důkazem při posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. I proto je nezbytné, aby splňoval požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti a aby se vypořádal se všemi rozhodujícími skutečnostmi. Posudek totiž na podkladě odborných lékařských vyšetření obsahuje závěry o funkčním dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu posuzované osoby na její schopnost zvládat základní životní potřeby. Posudkový závěr by tedy měl být v tomto směru náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení závisí především.“ Nejvyšší správní soud podotkl, že odvolací orgán nesmí pouze převzít závěry posudkové komise, aniž by se jimi podrobněji zabýval z pohledu tvrzených rozporů či nedostatků, a uzavřel, že posudek

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

nesplňující požadavky úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti zakládá vadu řízení před správním orgánem.

32. Vycházejí z citované judikatury zdejší soud konstatuje, že žalovaný postupoval správně, jestliže v odvolacím řízení nechal v intencích § 28 odst. 2 zákona o sociálních službách vypracovat posudek posudkové komise v Ústí nad Labem ze dne 17. 3. 2022, neboť žalobce rozporoval závěry obsažené v rozhodnutí úřadu práce, jež vycházelo z posudku o zdravotním stavu žalobce ze dne 15. 11. 2021. Soud zároveň považuje za nutné zdůraznit, že za zvládnuté se považují i takové základní životní potřeby, které jsou zvládány v přijatelném standardu za pomoci různých kompenzačních pomůcek (francouzské hole, brýle, naslouchadla) či facilitátorů. Tento přijatelný standard však neznamená to samé jako zvládání základních životních potřeb zcela zdravým a ničím neomezeným jedincem, snížená kvalita výkonu některých základních životních potřeb tak nemůže založit nárok na příspěvek na péči.
33. S ohledem na uplatněné žalobní námitky, výše předestřanou právní úpravu a na případ dopadající judikaturu Nejvyššího správního soudu se soud zaměřil za na to, zda je posudek posudkové komise v Ústí nad Labem ze dne 17. 3. 2022 přesvědčivý a úplný tak, aby nebylo pochyb o jeho objektivnosti a správnosti. Soud nemá ve věci pochyb o odbornosti komise a její způsobilosti hodnotit zdravotní stav žalobce podle právní úpravy příspěvku na péči. Soud shledal, že posudek posudkové komise v Ústí nad Labem ze dne 17. 3. 2022 se opíral o dostatečné podklady, vzal v potaz výsledky sociálního šetření ze dne 29. 6. 2021, lékařské nálezy odborných lékařů a zdravotní dokumentaci praktické ošetřující lékařky. Posudková komise v předmětném posudku uvedla, že se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav polymorbidního žalobce, kdy dominujícím postižením jsou interní onemocnění; žalobce je dále sledován pro chronický VAS LS páteře bez radikulopatie, bez motorického oslabení končetin se statodynamickou insuficiencí, je schopen samostatné chůze bez opěrných pomůcek; z anamnézy vyplývá epilepsie a abusus psychoaktivních látek (toluenu, ethyl., pervitin), odvykací protialkoholní léčbu nedokončil a rovněž trpí chronickou pankreatitidou; jedná se o simplexní osobnost s psychickou nadstavbou. Posudková komise konstatovala, že si vyžádala zdravotní dokumentaci, zda nedošlo ke zhoršení zdravotního stavu žalobce vlivem interních onemocnění, zhoršením smyslových funkcí či pohybových v důsledku úrazu či degenerativních změn kloubních, ale ani tyto skutečnosti nebyly ve zdravotní dokumentaci žalobce deklarovány. Rovněž nebylo deklarováno jiné závažné duševní onemocnění žalobce. Posudková komise podotkla, že vzala v úvahu výsledky sociálního šetření ze dne 29. 6. 2021, musela však při hodnocení zdravotního stavu vycházet především z funkčních důsledků zdravotního postižení. Sociální šetření považovala za provedené v souladu se zdravotním stavem žalobce. Vyslovila, že se plně neztotožnila se závěrem posudkové lékařky OSSZ Litoměřice ohledně základní životní potřeby oblékání a obouvání, kterou se rozhodla neuznat jako nezvládnutou. Tento závěr však na stupni závislosti žalobce nic nemění. Posudková komise nenalezla objektivní funkční korelát k samostatnému nezvládání základních životních potřeb orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby a péče o zdraví, neboť u nich nebyla prokázána příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat tyto základní životní potřeby v přijatelném standardu, případně s použitím facilitátorů. Posudková komise nerozporovala, že vlivem kardiálního onemocnění se u žalobce jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, nicméně žalobce neměl jinak dokladované funkční končetinové deficity, anatomické ztráty končetin nebo těžké duševní poruchy či ztrátu zraku, pro které by neuznané základní životní potřeby nezvládal s využitím případných facilitátorů či neměl Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

potenciál je samostatně zvládat. Přiznání vyššího stupně příspěvku na péči by proto bylo posudkově nadhodnocené.

34. K základní životní potřebě tělesné hygieny posudková komise uvedla, že ji nelze uznat za nezvládnutou, neboť žalobce je schopen použít hygienické zařízení, dodržovat tělesnou hygienu, umýt si a osušit jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu. Obtíže uváděné v sociálním šetření s nutností pomoci vstupu do vany a výstupu z ní a dále pomoc při umývání pro nestabilitu ve vaně podle posudkové komise nejsou při možnosti využití facilitátorů (např. bezbariérový sprchový kout, madla, sedátko do vany, protiskluzová podložka, delší mycí houba na tyči, větší rozměr ručníku atd.) důvodem k uznání této základní životní potřeby jako nezvládnuté. Podle názoru posudkové komise žalobce zvládá tuto základní životní potřebu s možností využití facilitátorů či případnou dopomocí.
35. Soud toto odůvodnění posudku posudkové komise považuje za dostatečné a ztotožňuje se s ním. Posudková komise reagovala na závěry ze sociálního šetření a přesvědčivě vysvětlila, z jakých důvodů má žalobce potenciál tělesnou hygienu zvládat s dopomocí či pomocí případných facilitátorů, které mu doporučila. Ačkoli podle názoru soudu nelze po žalobci požadovat např. pořízení bezbariérového sprchového koutu, jeho potíže se stabilitou během provádění celkové hygieny ve vaně by jistě zmírnilo např. pořízení sedátka do vany. V části týkající se zvládání základní životní potřeby tělesné hygieny soud považuje předmětný posudek posudkové komise ze dne 17. 3. 2022 za úplný a přesvědčivý.
36. K základní životní potřebě oblékání a obouvání posudková komise uvedla, že žalobce je schopen vybrat si oblečení a obuv přiměřeně okolnostem, rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit; je schopen pomalu se vlastním tempem obléct a obout, svléci se a zout. Posudková komise zdůraznila, že žalobce nemá uváděné funkční končetinové deficit, anatomické ztráty končetin nebo těžké duševní poruchy či ztrátu zraku, pro které by tuto základní životní potřebu nezvládal s použitím případných facilitátorů (např. volnější oblečení do gumy, navlékač ponožek, oblečení bez zipů, knoflíků, volná obuv bez tkaniček) či neměl potenciál je samostatně zvládat. Obtíže uváděné v sociálním šetření s nemožností připravit si oblečení či si ho podat nemají podle názoru posudkové komise objektivní funkční korelát. Posudková komise vysvětlila, že prostá kardiální dušnost není důvodem neuznání této základní životní potřeby, protože v pomalém tempu vsedě má žalobce potenciál se samostatně obléknout s případnou dopomocí. Z těchto důvodů neuznala posudková komise základní životní potřebu oblékání a obouvání oproti posudkové lékařce OSSZ Litoměřice za nezvládnutou.
37. Soud k základní životní potřebě oblékání a obouvání uvádí, že z obsahu správního spisu je zřejmé, že žalobci byla v předchozích řízeních tato základní životní potřeba uznána za nezvládnutou na základě dechové nedostatečnosti. Posudková komise v posudku ze dne 17. 3. 2022 podle názoru soudu přesvědčivě vysvětlila, že prostá kardiální dušnost není důvodem neuznání této základní životní potřeby za nezvládnutou a žalobce se může oblékat a obouvat pomalu vlastním tempem vsedě a s dopomocí. Toto tvrzení žalobce nijak nezpochybnil a neuvedl, že oblékání a obouvání nezvládá z jiného důvodu, než je kardiální dušnost. V části týkající se zvládání základní životní potřeby oblékání a obouvání soud považuje předmětný posudek posudkové komise ze dne 17. 3. 2022 za úplný a přesvědčivý. Soud však upozorňuje, že i kdyby byla žalobci základní životní potřeba oblékání a obouvání s ohledem na jeho polymorbiditu a interní potíže uznána za nezvládnutou, znamenalo by to nezvládání celkem čtyř základních životních potřeb. To by však nemohlo vést k přiznání vyššího příspěvku na péči žalobci, neboť k přiznání statutu osoby závislé na pomoci, dohledu či péči jiné fyzické Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

osoby alespoň ve stupni II – středně těžká závislost je nutné nezvládnutí pěti nebo šesti základních životních potřeb.

38. Posudek posudkové komise ze dne 17. 3. 2022 tedy soud vyhodnotil jako přesvědčivý, úplný a objektivní. Posudková komise se v posudku zvlášť vyjádřila ke všem základním životním potřebám, které neuznala jako nezvládnuté, k poznatkům ze sociálního šetření a své závěry dostatečně odůvodnila. Posudek podle názoru soudu dostatečně objektivizoval zdravotní stav žalobce a jeho schopnost zvládat základní životní potřeby. Žalovaný nepochybil, když posudek ze dne 17. 3. 2022 vzal za podklad pro své rozhodnutí. Námitku chybného hodnocení zdravotního stavu žalobce tedy soud shledal nedůvodnou, stejně jako jeho námitku, že údajně není zřejmé, na základě jakých skutečností dospěla posudková komise k uvedeným závěrům.
39. Žalobce rovněž namítal, že v minulosti mu byly základní životní potřeby oblékání a obouvání a tělesná hygiena uznány jako nezvládnuté a od té doby se jeho zdravotní stav spíše zhoršil. Soud připouští, že z výše uvedené rekapitulace správního spisu vyplývá, že žalobci v minulosti byly základní životní potřeby oblékání a obouvání a tělesná hygiena uznány jako nezvládnuté. Soud tuto skutečnost nicméně nepovažuje za vadu posudku posudkové komise ze dne 17. 3. 2022, potažmo napadeného rozhodnutí. Posudková komise v předmětném posudku totiž přesvědčivě vysvětlila, z jakých důvodů by bylo přiznání vyššího stupně příspěvku na péči žalobci posudkově nadhodnocené. Soud zdůrazňuje, že důvodem snížení výše příspěvku na péči tedy nebylo zlepšení žalobcova zdravotního stavu, nýbrž to, že dopad žalobcových zdravotních postižení na jeho schopnost samostatně zvládat základní životní potřeby byl v minulosti nadhodnocen.
40. S tímto závěrem podle názoru soudu koresponduje i vyjádření žalobcovy ošetřující lékařky MUDr. E. Š. ze dne 17. 5. 2023, jímž soud při jednání provedl důkaz. Podle předmětného vyjádření je žalobce v péči této lékařky od 29. 11. 2010; při preventivní prohlídce dne 11. 4. 2019 nebylo shledáno zhoršení zdravotního stavu, žalobce je soběstačný, částečně omezen dušností při základním onemocnění, je v péči specialisty. Dne 8. 7. 2020 si žalobce stěžoval na zhoršení pohyblivosti, zjištěna šouravá chůze, předepsáno chodítko, ale i tak byl podle ošetřující lékařky soběstačný při péči o vlastní osobu a domácnost. Dále ošetřující lékařka popsala, že v listopadu 2022 došlo k rozvoji psychické poruchy, nedošlo k poruše intelektu ani paměti, sice uváděl bludy, ale psychiatrické vyšetření nedignostikovalo těžší psychiatrické onemocnění a nadále byl schopen chůze s chodítkem a sebeobsluhy. Uzavřela, že současný zdravotní stav vyžaduje pomoc pouze při těžších pracích, při těžších nákupech a podobně. Soud rovněž provedl důkaz potvrzením MUDr. E. Š. ze dne 9. 5. 2023, podle kterého je žalobcův zdravotní stav dlouhodobě trvalý, je odkázán na péči druhé osoby. Toto potvrzení vystavené na žádost žalobcovy manželky považuje soud za příliš obecné, byť z něj lze dovodit relativní stabilitu žalobcova zdravotního stavu. Soud proto vycházel především z výše citovaného vyjádření MUDr. E. Š., které je podrobnější a srozumitelně popisuje vývoj žalobcova zdravotního stavu v rozhodném období. Soud považuje za zásadní, že žalobcova ošetřující lékařka konstatovala zhoršení jeho zdravotního stavu až v listopadu 2022, přičemž právě od listopadu 2022 byl žalobci zvýšen příspěvek na péči, neboť u něj byl shledán stupeň závislosti III – těžká závislost.
41. Žalobci lze tedy přisvědčit v tom, že z vyjádření jeho lékařky vyplynulo, že jej má v péči několik let a že se jeho zdravotní stav postupně zhoršuje. Relevantní zhoršení však MUDr. Š. popsala až k listopadu 2022, tudíž její vyjádření podle názoru soudu nijak nezpochybňuje správnost závěrů posudkové komise v jejím posudku ze dne 17. 3. 2022, pokud jde o posudkové nadhodnocení žalobcova zdravotního stavu v minulosti.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

42. Soud dále nepřehlédl, že podle posudku posudkové lékařky OSSZ Litoměřice MUDr. D. J. ze dne 25. 1. 2018 byla u žalobce shledána míra poklesu pracovní schopnosti o 70 %. Podle názoru soudu nicméně nelze slučovat řízení o invaliditě, ve kterém je rozhodující míra poklesu pracovní schopnosti, a řízení o příspěvku na péči, ve kterém je posuzována závislost na péči jiné fyzické osoby. Přiznání invalidity třetího stupně nevede automaticky k závěru o závislosti. I osoba, které výrazně poklesne pracovní schopnost, může mít zachovánu způsobilost zvládat základní životní potřeby v plné míře. Tyto skutečnosti nejsou úzce provázány.
43. Součástí správního spisu je zároveň rozsudek Okresního soudu v Litoměřicích ze dne 1. 4. 2019, č. j. P 11/2019-63, kterým byla žalobci a jeho manželce svěřena do péče jejich nezletilá vnučka. V tomto rozsudku je výslovně uvedeno, že zdravotní stav žalobci nebrání v péči o nezletilou vnučku. Rovněž tato skutečnost koresponduje se závěrem, že v minulosti byl zdravotní stav žalobce posudkově nadhodnocen.
44. V této souvislosti zdejší soud poznamenává, že v situaci, kdy v minulosti došlo k posudkovému nadhodnocení, není poškozením práv posuzované osoby, pokud později dojde k dostatečně odůvodněnému přehodnocení. Osoba, která byla poživitelem dávky ve větší výši, než by jí měla správně náležet, nemusí tento rozdíl navíc vracet. K újmě osoby tedy nápravou vadného stavu a opravou předchozího posudkového nadhodnocení nedochází. Jednou přiznaný nárok navíc nezakládá právo na jeho nezměnitelnost, pokud je změna přesvědčivě odůvodněna, což se v případě žalobce stalo.
45. Na závěru soudu nemění nic ani skutečnost, že rozhodnutím úřadu práce ze dne 10. 3. 2023, č. j. 9173/2023/LIT, byl žalobci od listopadu 2022 přiznán příspěvek na péči ve výši 12 800 Kč měsíčně, neboť podle posudku ze dne 22. 2. 2023 nezvládal celkem osm základních životních potřeb. Z výslechu manželky žalobce při ústním jednání i z vyjádření ošetřující lékařky MUDr. E. Š. ze dne 17. 5. 2023 vyplývá, že v listopadu 2022 došlo u žalobce k rozvoji psychické poruchy, tedy ke zhoršení zdravotního stavu. Na přesvědčivosti závěru posudku posudkové komise ze dne 17. 3. 2022, potažmo žalobou napadeného rozhodnutí tedy nic nemění skutečnost, že žalobci byl později přiznán příspěvek na péči ve vyšším stupni, neboť u něj došlo ke zhoršení zdravotního stavu. Z provedeného dokazování spisem úřadu práce sp. zn. ÚP/10301/2018/SS totiž vyplynulo, že žalobce žádostí ze dne 21. 11. 2022 požádal o změnu výše přiznaného příspěvku na péči z důvodu zhoršení zdravotního stavu, přičemž dokumentem nazvaným Oznámení o zahájení/ukončení hospitalizace, pobytu ze dne 30. 11. 2022 doložil, že by od 16. do 29. 11. 2022 hospitalizován v Psychiatrické nemocnici Kosmonosy. Důvodem podání žádosti v listopadu 2022 tedy podle názoru soudu zjevně bylo zhoršení žalobcova zdravotního stavu, tudíž z přiznání vyššího stupně závislosti od listopadu 2022 rozhodně nelze dovozovat, že by již k datu vydání napadeného rozhodnutí měl být žalobcův stupeň závislosti vyšší, než vyplývá z posudku posudkové komise ze dne 17. 3. 2022. Soud zároveň nepřehlédl, že posudek posudkové lékařky OSSZ Litoměřice ze dne 22. 2. 2023, podle kterého žalobce nezvládal celkem osm základních životních potřeb, nebyl nikterak odůvodněn, pokud jde o vývoj žalobcova zdravotního stavu, tudíž z něj nelze dovozovat, že by žalobcův zdravotní stav byl již v době vydání napadeného rozhodnutí horší, než uvádí posudek posudkové komise ze dne 17. 3. 2022. Námitka žalobce upozorňující na zvýšení stupně závislosti od listopadu 2022 tudíž není důvodná.
46. Soud se dále zabýval námitkou žalobce, že posudková komise v posudku ze dne 17. 3. 2022 chybně a bez objektivního podkladu uvedla, že žalobce užíval návykové látky a nedokončil protialkoholní léčbu. Soud připouští, že posudková komise v posudku ze dne 17. 3. 2022 v diagnostickém souhrnu zmínila, že žalobce má v anamnéze uveden abus psychoaktivních Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

látek (toluen, ethyl., pervitin) a nedokončení odvykací protialkoholní léčby. K užívání drog, konkrétně pervitinu, soud uvádí, že podle sdělení MUDr. E. Š. ze dne 9. 5. 2023, jímž byl proveden důkaz, byla ve zdravotní dokumentaci žalobce omylem založena lékařská zpráva žalobcova syna, v níž byla zmínka o drogové závislosti. Co se týká užívání pervitinu, došlo tedy podle názoru soudu pravděpodobně k záměně žalobce s jeho synem, přičemž žalobce sám pervitin neužíval. Soud však z posudku ze dne 17. 3. 2022 nezjistil, že by posudková komise vyvodila z domnělého užívání pervitinu žalobcem nějaké závěry týkající se posouzení jeho závislosti na pomoci jiné fyzické osoby. Ačkoli tedy byla v diagnostickém souhrnu uvedena chybná skutečnost, nemělo toto pochybení vliv na správnost a přesvědčivost výsledného posudkového závěru.

47. Pokud jde o užívání alkoholu a toluenu a nedokončení odvykací protialkoholní léčby, soud předesílá, že ani tyto skutečnosti neměly žádný vliv na závěry posudkové komise týkající se posouzení stupně žalobcovy závislosti na pomoci jiné fyzické osoby. Soud si k tomu vyžádal posudkovou dokumentaci, z níž posudková komise ve svém posudku ze dne 17. 3. 2022 vycházela, a provedl dokazování několika lékařskými zprávami v této dokumentaci založenými. Z lékařské zprávy ze dne 10. 11. 2020 od MUDr. J. H. soud zjistil, že žalobce kouří 2 až 5 cigaret denně, dříve i 20, alkohol nepije, anamnéza abusu toluenu, již vysazeno. Z lékařské zprávy z ledna 2021 z Nemocnice Litoměřice vyplynulo následující: *abusus toluenu v anamnéze, již ne, alkoholu – nyní říká, že nepije vůbec*. Z propouštěcí zprávy z Nemocnice Na Bulovce (hospitalizace od 2. do 4. 3. 2020) soud zjistil, že žalobce má v anamnéze abusus: kouří 5 až 10 cigaret denně, dříve 20 až 30, alkohol – pivo 3 až 5 týdně, abusus toluenu; v osobní anamnéze: nikotinismus, ethylismus, stav po akutní pankreatitidě (recidivující), odvykací léčbu nedokončil, abusus toluenu v mládí. Z lékařské zprávy ze dne 13. 1. 2020 od MUDr. A. B. z ordinace MUDr. I. K. vyplynulo, že žalobce v minulosti míval akutní pankreatitidy, alkohol – pivo, nyní již nepije, v dokumentaci i abusus toluenu v mládí; v závěru uvedeno: nikotinismus, v anamnéze abusus alkoholu i inhalování toluenu. Také propouštěcí zpráva z Nemocnice Na Bulovce (hospitalizace od 28. do 29. 1. 2020) uvádí nikotinismus, ethylismus, stav po akutní pankreatitidě (recidivující), odvykací léčbu nedokončil, abusus toluenu. V lékařské zprávě ze dne 21. 10. 2019 z Podřípské nemocnice s poliklinikou Roudnice nad Labem je rovněž uveden ethylismus, stav po akutní pankreatitidě, abusus toluenu, a to v anamnéze i v závěru. Z lékařské zprávy ze dne 27. 3. 2019 od MUDr. I. H. soud zjistil, že v anamnéze je zaznamenáno: pacient hlásí, že má epilepsii po pivu, již se vyhýbá pivu. Také propouštěcí zpráva z Nemocnice Na Bulovce (hospitalizace od 25. do 26. 8. 2014) v anamnéze i v závěru uvádí nikotinismus, ethylismus, stav po akutní pankreatitidě (recidivující), odvykací léčbu nedokončil, abusus toluenu.
48. Vycházejí z těchto zjištění soud shrnuje, že posudková komise měla pro své konstatování, že žalobce v minulosti užíval návykové látky a nedokončil odvykací protialkoholní léčbu, dostatek objektivních podkladů. Žalobní námitka, že toto konstatování nebylo opřeno o žádné objektivní zjištění, tudíž není důvodná. Soud dále poznamenává, že žalobce se může subjektivně domnívat, že nemá žádné zkušenosti s nadměrnou konzumací alkoholu a že neexistoval žádný důvod k nařízení protialkoholní léčby, nicméně citované lékařské zprávy svědčí o opaku.
49. Užívání toluenu žalobcem v mládí potvrdila i lékařská zpráva MUDr. E. Š. ze dne 7. 6. 2022 a dokonce i žalobcova manželka ve své svědecké výpovědi. Tím bylo podle názoru soudu jednoznačně vyvráceno žalobcovo tvrzení, že nikdy nepřišel do styku s návykovými látkami, neboť toluen mimo jakoukoli pochybnost mezi návykové látky patří. Soud zároveň důrazně odmítá žalobcovo zcela nepravdivé tvrzení, že mu byl příspěvek na péči snížen z

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

důvodu požívání návykových látek, neboť důvodem snížení příspěvku na péči bylo dřívější nadhodnocení žalobcova zdravotního stavu, které následně posudkoví lékaři korigovali.

50. Skutečnost, že žalobce nyní již toluen neužívá a patrně ani nepije alkohol, potvrzená lékařskou zprávou MUDr. E. Š. ze dne 7. 6. 2022 a lékařskou zprávou ze dne 23. 5. 2022 od MUDr. A. B. z ordinace MUDr. I. K., není v daném případě relevantní, neboť jak posudková komise, tak všechny citované lékařské zprávy hovořily o užívání toluenu v minulosti (v mládí) a také o konzumaci alkoholu v minulosti, přičemž i zmiňovaná nedokončená odvykáací protialkoholní léčba nepochybně měla proběhnout v minulosti (zjevně před rokem 2014, neboť je uvedena již v propouštěcí zprávě z Nemocnice Na Bulovce ze srpna 2014).
51. Soud dále nepřehlédl, že žalobcova manželka jako svědkyně připustila, že žalobce konzumoval pivo, které však subjektivně nepovažovala za alkohol. Vzhledem ke svědkyní přiznanému množství konzumovaného piva i k údajům plynoucím z některých výše citovaných lékařských zpráv považuje soud žalobcovo prohlášení, že byl a je téměř úplným abstinentem za nepravdivé. Ostatně sám žalobce podle lékařské zprávy ze dne 27. 3. 2019 sdělil MUDr. I. H., že má epilepsii po pivu, a proto se pivu již vyhýbá. Tato zjištění podle názoru rozhodně nesvědčí o údajné téměř úplné abstinenci žalobce. Soud proto neuvěřil ani jeho prohlášení, že mu žádná protialkoholní léčba nikdy nebyla nařízena.
52. Také žalobcovo tvrzení o údajné diskriminaci z důvodu jeho národnosti považuje soud za nepodložené a nepravděpodobné. Žalobce ve správním řízení ani v podané žalobě neuvedl, k jaké národnosti se hlásí. Soud neshledal, že by národnost žalobce hrála v řízení o příspěvku na péči jakoukoli roli, a žalobcův čistě subjektivní dojem o diskriminaci z důvodu národnosti nesdílí.
53. K žalobcovo tvrzení, že nejobjektivnější informace o jeho zdravotním stavu podala ve své svědecké výpovědi jeho manželka, soud konstatuje, že vyjádření žalobcovy manželky naopak vnímá jako ryze subjektivní, neboť žalobcova manželka má přirozeně a logicky osobní zájem na tom, aby žalobce pobíral, co možno nejvyšší příspěvek na péči. Za objektivní pokládá soud – jak už popsal výše – posudek posudkové komise, která z odborného hlediska posoudila žalobcův zdravotní stav, vysvětlila, které základní životní potřeby žalobce zvládá a které nikoli, a své závěry řádně odůvodnila.
54. Tvrdí-li žalobce, že se jeho zdravotní stav neustále zhoršuje a v současné době téměř ztrácí zrak, soud připomíná, že podle § 75 odst. 1 s. ř. s. soud při přezkoumání rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. To znamená, že ke zhoršení žalobcova zdravotního stavu, které nastalo po vydání napadeného rozhodnutí, tj. po 7. 4. 2022, soud nemůže přihlížet. Žalobci však nic nebrání v tom, aby si v případě zhoršení zdravotního stavu požádal o změnu výše příspěvku na péči, což ostatně žalobce v listopadu 2022 učinil.
55. Toliko pro úplnost soud ve vztahu k žalobnímu tvrzení, že žalobce překonává schody jen s pomocí jiné osoby, poznamenává, že chůze do schodů je hodnocena v rámci základní životní potřeby mobilita, kterou má žalobce uznánu jako nezvládnutou. Soud proto shledal předmětné tvrzení zcela bezpředmětným.
56. Soud tedy v mezích žalobních bodů vyhodnotil žalobu jako zcela nedůvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

57. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch a procesně úspěšnému žalovanému náhrada nákladů řízení ze zákona nepřísluší, proto soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 12. června 2023

Ing. Mgr. Martin Jakub Brus v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.